

Az alsó-szászországi rendőrtisztképzés

FÓRIZS Sándor

A most megjelent cikk egy hosszabb publikációs sorozat része, amely az Európai Unióban futó rendőri BA-képzéseket, és az azokat folytató tanintézeteket mutatja be. Németországban a rendőrség tartományi ügy, a tartományok többsége saját főiskolát működtet a rendőrtisztek számára. Alsó-Szászország Nienburgban található intézménye, a Rendőradadémia akkreditált felsőoktatási intézmény, amely különleges helyzetben van. A tartományi rendőrségnél megszüntették a tiszthelyettesi állományt, így minden rendőr főiskolai felkészítésben részesül, és ez a tananyag tartalmát, az oktatás módszereit lényegesen befolyásolja. A publikáció bemutatja a rendőrség és az iskola helyzetét, ismerteti a képzés egyik legfontosabb dokumentumát, a „modulkézikönyvet”. Az olvasó információkat nyerhet a moduláris rendszerű, főiskolai szintű rendészeti képzés egy változatáról, a felkészítés struktúrájáról, a szakmai gyakorlatok tervezéséről és más, az oktatást érintő kérdésekről.

A németországi tartomány legújabb története alapításával, 1946. november 1-jével kezdődik. Ekkor hozták létre a háború után a megszálló angol hatóságok kezdeményezésére az egykori porosz Hannover provinciából, Braunschweig szabadállamból, Oldenburg szabadállamból, valamint Schaumburg-Lippe fejedelemségből az új tartományt. Hamarabb alapították meg, mint a Szövetségi Köztársaságot 1949-ben. Bajorország után Németország második legnagyobb kiterjedésű tartománya, területe 47 634 négyzetkilométer, lakossága 7,791 millió fő, a szövetségi parlamentben hat képviselői helyvel rendelkezik. Földrajzi elhelyezkedése sajátos. Határos hét másik tartománnyal, Hollandiával és az Északi-tengerrel. Különösen érdekes, hogy területe körbezárja a tőle független Bréma tartományt. Közigazgatásilag harmincnegy kerületre és kilenc kerületi jogú városra oszlik, ezt a felosztást a rendőrség a hat területi igazgatóságával nem követi, 7-8 közigazgatási egység jut egy rendőr igazgatóságra.

Az alsó-szász rendőrség

A rendőrség a tartományi Belügyi és Sportminisztérium szervezetébe tartozik, s ez nem egyedülálló megoldás a Szövetségi Köztársaságban.¹ Hasonló a berlini rendőrség helyzete is. A minisztérium szervezetén belül a második osztály a tartományi rendőrelnökség. Feladatkörébe tartozik a rendőrség stratégiai vezetése és a jövőbeni fejlesztési irányok meghatározása. 18 200 hivatásos és 4000 közalkalmazott munkatársuk van. Több más rendőri szervezethez hasonlóan a minisztériumban is a rendőr elnök, a

¹ Az alsó-szász rendőrség szervezete. Forrás: www.polizei.niedersachsen.de/wir_ueber_uns/organisation/die-polizei-niedersachsen-1394.html

szervezet csúcán elhelyezkedő első számú országos vezető civil, polgári státuszú személy, míg helyettese a legmagasabb rangú hivatásos rendőr a tartományon belül. Az elnökség közvetlen alárendeltségébe tartoznak a területi és a központi igazgatóságok, a Rendőrákadémia, a Tartományi Bűnügyi Intézet.

A rendőrség egyik meghatározó szerve a Központi Rendőr Igazgatóság, amelyhez jelentős kötelékek közvetlenül kapcsolódnak: a tartományi készenléti rendőrség, a vízi rendőrség, a rendőr helikopter század, a rendőrségi technikai egység, a tűzszerész szolgálat, a rendőr zenekar, a rendőri orvosi szolgálat és a központi szolgálati kutyás kötelék. A regionális egységek, a hat rendőr igazgatóság, összesen 33 felügyelőségre tagozódnak, ezek további 87 területi és 5 autópálya-kirendeltségre bomlanak, azok alárendeltségében 380 rendőrőrs (állomás) működik.

A Tartományi Bűnügyi Hivatal náluk is megtalálható, mint Németország valamennyi tartományában. Különleges kötelékük a rendőr helikopter század, melynek két bázisa van a tartományban, és a nap huszonnégy órájában képes bármelyik rendőri egységnek segítséget nyújtani. A 230 km/óra sebességgel haladó gépek rövid idő alatt elérhetik az ország bármely részét, és különösen eltűnt személyek felkutatásában, üldözésben, a közlekedés ellenőrzésében, környezetszennyezés felderítésében, speciális feladatok ellátásában lehetnek hasznosak. Bevetetők éjjel és rossz látási viszonyok között, akár a tenger fölött is, szinte bárhol képesek le- és felszállni. Speciális felszerelések – mint éjjellátó eszközök, hőkamerák, nagy erejű fényszórók, egyéb különleges kamerák – teszik lehetővé, hogy személyeket rossz látási körülmények között is három-négy kilométeres távolságból észleljenek.

A vízi rendőrségnél körülbelül 230 hivatásos teljesít szolgálatot. Alkalmazásukat a 2500 négyzetkilométeres tengerparti övezet, 1800 kilométer tengeri és belső vízi hajóút, 57 tengeri és folyami kikötő indokolja. Különösen jelentős szerepük van a hajózási szabályok betartatásában, a környezetvédelemben és a természetvédelmi területek rendjének ellenőrzésében. A rendőrség szükség esetén támaszkodhat a katasztrófavédelem, a tűzoltóság és a polgári védelem erőire.

A tartomány az ország többi régiójához hasonlóan megjelenteti az éves bűnügyi statisztikáját, amely elérhető az interneten.² A hatalmas mennyiségű adathalmaz bemutatására nincs lehetőség. Jelenleg a 2007 és 2012 között eltelt évek értékelése tanulmányozható. Eszerint 2012-ben 557 219 ismertté vált bűncselekményből 339 863-at derítettek fel, így a felderítési kvóta 60,99 százalék. Az életellenes bűncselekmények felderítési aránya 96 százalék, ezen belül a rablásokhoz kapcsolódó életellenes bűncselekmények esetében 85 százalék. A bűncselekmények száma abban az évben 0,9 százalékkal növekedett.

A rendőrtisztképzést folytató intézményt a kormány 2007-ben, törvényben alapította.³ Az iskola hivatalos német megnevezése „Polizeiakademie Niedersachsen”, központja Nienburg városában található. Az „akadémia” megnevezés egy akkreditált, alap-

2 Tartományi bűnügyi statisztika. Forrás: www.lka.polizei-nds.de/statistik/polizeiliche-kriminalstatistik-des-landes-niedersachsen-fuer-das-jahr-2010-621.html

3 Gesetz zur Neuordnung der Ausbildung für den gehobenen nichttechnischen Verwaltungsdienst in Niedersachsen, vom 13. September 2007.

(bachelor) és mester- (master) képzést is folytató, a tartományi belügyminiszter által a rendőrség költségvetésén keresztül fenntartott főiskolát takar. A szervezet egyébként három telephelyen (Nienburg, Oldenburg és Hannoversch Münden), három különböző városban tevékenykedik, és mindhárom részlegénél egy időben található meg három évfolyam. Először feltételeztem, hogy esetleg évfolyamonként bontják az állományt, és ilyen megoldás esetén nem lenne szükséges három különböző helyen párhuzamosan megtartani ugyanazokat a foglalkozásokat. A jelenlegi helyzet kialakításánál, elmondásuk szerint, több szempontot is mérlegeltek. Létszámok miatt egy helyen nem lennének képesek lebonyolítani a felkészítést.

A mai tanintézet több iskola és képzési intézmény összevonásával jött létre, megemelve a hallgatói létszámot. A tananyagban szakmai gyakorlati modulok találhatóak, két hosszabb is 12-12 hét terjedelemben, jelentősen meghaladva a magyar képzési rendszerben megszokottat. Mint elmondták, ha egy telephelyen csak egy korosztály lenne, három hónapig nem tudnák megfelelő szinten foglalkoztatni az oktatókat. A hallgatóknak nem biztosítanak kollégiumi elhelyezést, maguknak kell szállásról gondoskodni a civil szféra területén, a havi átlagosan 940–1000 eurós ösztöndíjukból. Mivel alapvetően kisvárosokban található az intézmények, ez nem rossz megoldás a helyi lakosságnak sem. A hallgatók oktatási helyszíneit azért sem módosítják évente, hogy ne kelljen nekik ismételt szállítás keresniük.

Alsó-Szászország rendőrsége egyike annak a hat németországi rendőri szervezetnek, ahol megszüntették a tiszthelyettesi állománykategóriát. Ma már egyenruhás rendőrnek csak szakmai főiskolai végzettséggel lehet belépni. A korábbi tiszthelyettesi állományt kinevezték tisztnek, részben elismerve az eddigi szakmai gyakorlati tapasztalatokat, a fiatalabbakat pedig tiszti vizsga letételére kötelezték. Aki már tizenöt éve hivatásos volt, megkapta a tiszti ezüst csillagot. Megkötés maradt, hogy csak az A12-es fizetési kategóriáig juthat előre a rendőrség (és az ország) bérlistáján. Így a legfelsőbb beosztott tiszti kategóriába nem kerülhetnek (mintha nálunk nem lehetnének századosok). Információként tudnunk kell: öt beosztott tiszti és négy főtiszti rendfokozat van a tartományban. Nincs évekkel járó kötelező előléptetés. A beosztásokhoz rendfokozat kapcsolódik, aki magasabb munkakörbe kerül, megkapja az ahhoz járó további csillagot, aki marad a régi helyén, rendfokozatban nem jut előrébb. A kevesebb szolgálati idővel rendelkezők részére féléves tanfolyam után biztosították a tiszti rendfokozatot. A változás a munkatársakat az illetmény szempontjából kedvezően érintette. A döntés háttérében egy, a német szakmai berkekben még le nem zárult vita folyik a korábbi tiszthelyettesi állománnyal szemben támasztandó követelményekről. Az indokok között első helyen szerepel az állampolgárok azon igénye, hogy az őket érintő rendőri munka során a korábbinál magasabb kvalifikált személyekkel érintkezzenek, akik gördülékenyebben és operatívabban intézik ügyeiket és képzettségük érezhetően magasabb szinten áll.

Mivel ezek után minden rendőr hároméves felkészítésben részesül, új felsőoktatási tantárgyakkal és módszerekkel, elvárásokkal találkozunk, erre meg is van a lehetőség. Természetesen az állományba vétel drágább lett, hiszen a korábbi kétéves tiszthelyet-

teszi képzést a hároméves főiskola váltotta fel. Az eddigi tapasztalatok szerint az éves jelentkezési létszámot is kedvezően érintette ez a változás, attraktívabb a főiskolai felkészítés, bár pályázókból eddig sem volt hiány. Több tartományban is számolnak a lakosság rohamos elöregedése következtében a későbbi merítési lehetőségek csökkenésével, amelyet az előzőeken kívül egyéb módon is ellensúlyozni kívánnak. Természetesen az sem utolsó szempont, hogy a beiratkozó hallgatók tisztii hallgatói ösztöndíjat kapnak, próbaidős hivatásos állományba veszik őket, és a végzést követően azonnal tisztii illetményben részesülnek, amely három illetményfokozattal magasabb a korábbi kezdő tisztihelyettesi fizetésnél. Németországban a rendőrség és a képzés tartományi ügy. A rendészeti iskolát is a tartomány költségvetéséből fedezik.

Ennek ellenére Alsó-Szászország fogadja a jelentkezéseket Németország más tartományaiból, az Európai Unióból, és az azon kívül álló országokból is, amennyiben az utóbbi két kategóriából érkezők megbízhatóan birtokolják a német nyelvet. További jelentkezési feltételek:

- büntetlen előélet;
- érettségi vagy azzal egyenértékű középszintű végzettség;
- hat év angolnyelv-tanulás vagy angolból B1 szintű nyelvvizsgaokmány;
- 31 éves korhatár (a felvétel napján);
- minimális testmagasság a hölgyeknél 163, az uraknál 168 centiméter;
- B kategóriás gépjármű-vezetői engedély;
- bronz ifjúsági úszás jelvény;
- egészséges és sportos fizikai állapot;
- évente meghatározzák a felvételhez szükséges tanulmányi eredményt német nyelvből és matematikából.

A nem uniós állampolgároknak letelepedési engedéllyel kell rendelkezniük. Viszont nem csak a hároméves felkészítést teszik számukra ingyenessé, a végzést követően a tartomány kész rendőri munkakört biztosítani részükre. A hallgatók a tanulmányok kezdetén próbaidős hivatásos állományba kerülnek, vonatkozik rájuk a szolgálati (alkalmazotti) törvény. Ez megkönnyíti az iskola belső rendjének fenntartását, kötelesek teljes munkaidőben a szolgálati helyükön (azaz a tanintézetben) tartózkodni, valamennyi előírt foglalkozáson részt venni, a távollétet azonnal és a legszigorúbb módon igazolni. Évente huszonhat nap szabadság jár részükre, amelyet egy rövid nyári szünet és az egyes modulok közötti holt időszak ki is tölt. A törvény szellemének megfelelően szinte kizárt másodállás vállalása, és a tanulmányok alatt bármilyen egyéb kereső tevékenység végzése.

A tisztihelyettesi állománykategória megszüntetése természetesen kihatással van a felkészítés céljára, tartalmára, módszereire. Azon kívül, hogy jelentősen megemelkedett a főiskolára évente bekerülők száma, megváltozott az első tisztii beosztás jellege. A kezdő munkakör a járőr, a készenléti rendőrség beosztott rendőre és a bűnügyi szolgálat legalacsonyabb beosztása lett. Ebből kifolyólag lényegében a tisztihelyettesi és tisztii munkakörök tudásanyagát, kompetenciáit szükséges feldolgozni. Nincs további tisztii felkészítés az iskola elvégzését követően, legfeljebb szakterületi továbbképzéseket szer-

veznek. Ennek megfelelően a korábbi tiszti tananyagot sem hagyhatják el. Annál is inkább, mivel a felkészítés tartalmát a tartományok egységesítették, és erre épül a Német Rendőrség Főiskoláján, Münsterben futó kétéves (master) főtiszti felkészítés, amely viszonylag egységes alapokat kíván meg a különböző rendőri főiskolákról érkezettektől.⁴

A tanintézetben végzők a „Bachelor of Arts” körébe sorolt diplomát kapják, amely jogilag teljes egészében egyenértékű az ország valamennyi akkreditált BA-oklevelével. Egyébként, bár az oktatás tartományi ügy, a Szövetségi Köztársaság tizenhat tartományában és a szövetségi tanintézeteknél az akkreditációs feltételek az alap- és mesterdiplomák vonatkozásában azonosak. Az akadémián végzetek diplomája egyben tiszti vizsgát is jelent, így az ezt megszerzők jogosultak lesznek a 2.1. állománykategóriába (hivatásos rendőrtiszt) történő bekerülésre, egy ezüst csillaggal, mint rendőr felügyelő (Polizeikommissar). Egyben ez az egyik feltétele a továbblépésnek, a valóban magas vezetői munkakör betöltésének, az első főtiszti, rendőr tanácsosi rendfokozat (Polizeirat, egy arany csillag) megszerzésének. Ez a 2.2. állománykategória. Az előrelépés feltétele még a szükséges szakmai gyakorlat megszerzése, az eredményes felvételi a szakmai egyetemi képzésre, és természetesen annak elvégzése.

A jelenleg futó főiskolai szak megnevezése – „rendőr végrehajtó szolgálat” (Polizei-vollzugsdienst) – azonos több rendőri főiskola szakmegnevezésével. Kidolgozásánál figyelembe vették a belügyminiszterek konferenciáján elfogadott döntéseket és a németországi kultuszminiszterek ajánlásait arra vonatkozóan, hogy a korábbi szakakadémiák képzését miként lehet azonos szintűvé tenni a polgári tanintézetek alap- és mester szakjaival. A képzés célja, hogy az alsó-szász tartomány részére rendőrtiszteket biztosítson, akik már a felkészülési időszakban „visszahívható alkalmazotti”, próbaidős jogi helyzetbe kerülnek, azaz hivatásos feladatokat is elláthatnak, és a végzést követően a szövetségi illetménytörvény I. melléklete szerint „A 13” fizetési kategóriát érhetnek el.

Az oktatói munkaköröket pályázatúval töltik fel. A jelentkezőknek bizottság előtti megmérettetésen szükséges részt venniük, amely a személyzeti beszélgetésen kívül próbaelőadást is tartalmaz. A speciális gyakorlati jellegű rendőri témák feldolgozásához rendelkeznek egy sajátos oktatói kategóriával: „tanerő különleges feladatokra”. Ennek a munkakörnek a betöltője nincs kötelezve tudományos tevékenység végzésére, egyetemi továbbtanulásra. Bizonyos időközönként váltásos rendszerben lépnek a friss szakmai ismerettel rendelkező tisztek erre a területre.

A főiskola

Jelenlegi helyén hét éve működik, 2007. október 1-jével alapították, 2019-ig rendelkezik akkreditációval. A munkatársak összlétszáma 340 fő, amelyből 140 főt tesz ki az oktatói gárda. 26 professzor nem hivatásos állományú, a többi tanár mind rendőr. A professzorok óramegterhelése két szemeszterben 703 tanóra, a középszinten elhelyezkedő docenseké 740 tanóra. A főiskola vezetője „igazgató” megnevezésű, hivatásos rendőr jogállású személy, aki egyben a „Konferenz” nevű intézményi tanács elnöke, és

⁴ Sallai (2000) 127–135.; Szabó (2012)

periodikusan több alkalommal megválasztható. A tizenegy fős intézményi tanács tagjait a nálunk is megszokott módon, állománykategóriánként választják, a hallgatóknak három helyük van benne. A szaktárca, a minisztérium egy tanácsadó képviselőt működtet a főiskolánál a képzés, továbbképzés és a tudományos munka segítése céljából. A hallgatók hallgatói tanáccsal rendelkeznek.

Az igazgató közvetlen alárendeltségébe az általában szokásos területek tartoznak, úgymint ügyelet, sajtó- és nyilvánossági munka, ellenőrzés, nemzetközi kapcsolatok, intézményi stratégia, kutatói tevékenység. Az intézmény szervezete ezt követően két részre oszlik: az igazgatási és a tanulmányi egységre.

A tanulmányi egységhez tartozik a teljes oktatói állomány, akik az alap- és mesterképzést, valamint a tartományi rendőrség továbbképzését végzik. Öt tanulmányi terület, mondhatni tanszék működik. A felállítás a következő:

- tanulmányi osztály – a képzés és továbbképzés tervezésére, irányítására;
- egyes számú tanulmányi terület – bűnügyi ismeretek;
- kettes számú tanulmányi terület – bevetés, közrendvédelem, közlekedésemélet, szervezéstudomány;
- hármas számú tanulmányi terület – jogtudományok, tudományos ismeretek;
- négyes számú tanulmányi terület – társadalomtudományok, vezetéstudomány;
- ötös számú tanulmányi terület – rendőrségi gyakorlatok, lövészet, sport, technika, szakkiképzés;
- tartományi rendőrmúzeum – rendkívül színvonalas kiállításával a koraközépkortól kezdve mutatja be a rendőrség fejlődését (különösen elismerésre méltó náci időszak kritikus, nyílt ábrázolása).

A gazdasági egységhez tartoznak:

- gazdasági igazgatás;
- személyzeti munka, jog, engedélyek kiadása, vizsgáljárások;
- könyvtár;
- e-learning részleg;
- személyi utánpótlás.

A 2012-es évre 680 hallgatói helyet hirdettek meg. Erre 6244 jelentkező volt. A 2013-as kezdő hallgatói létszám 1950 fő volt a három évfolyamon. A következő tíz évben a tartományi rendőrségtől nagy létszámú korosztályok mennek nyugdíjba, és jelentősen emelkedni fog a beiskolázási létszám. Az iskola a költségvetését a rendőrség költségvetésének részeként kapja, nem gazdálkodik önállóan, így csökkentett gazdasági szervezettel rendelkezik. Személyi kiadásokra 38 millió eurót költöttek egy évben, ebben a hallgatók illetménye is szerepel. A dologi kiadások 37,3 millió eurót tettek ki, melyhez külön kapcsolódott még 3 millió az objektumok bérleti díjára. Természetesen nagyon nehéz bármilyen összehasonlítást is végezni. Csak a Münsterben folyó képzésre fizetniük kell 1 millió eurót.

A képzés rendszere, tartalma

A főiskola teljes képzési és vizsgarendszerét a miniszter által kiadott rendelet határozza meg, amelyet az elmúlt években többször is módosítva megjelentettek.⁵ Szervezetileg a felkészítés lényegesen nem tér el a hasonló felsőoktatási rendszerektől. A résztvevőknek 180 kreditpontot kell megszerezniük hatszemeszteres, hároméves tanulmányaik során. Ebből 117 elméleti és 63 gyakorlati kredit. A tananyagot tizenhat modulban (tíz elméleti és hat gyakorlati) dolgozzák fel.

A vizsgarendszerre jellemző, hogy az összegzett értékelést 75 százalékban a modulvizsgák, 15 százalékban a szakdolgozat és 10 százalékban a szóbeli záróvizsga értékelése képezi. A hallgatókat átlagosan huszonöt fős tanulócsoporthoz szervezik. A teljes képzési időt három tanulmányi szakaszra osztják fel a tanévek alapján, ehhez igazítják a tananyag tartalmát. Az évet mindig október elsején kezdik. Az első tanulmányi szakasz tizenkét hónapos – hat moduldal –, és az alapismeretek közvetítését végzi. Az alapkompenciákra történő felkészítés folyik itt, a hallgatók elsajátítják a főiskolai tanulmányokhoz szükséges ismereteket; bűnügyi, közbiztonsági és közlekedési bázistudásra tesznek szert. Az első év feldolgozza a tiszthelyettesi képzés anyagát, és előkészíti a hosszabb szakmai gyakorlatokat. A második tanulmányi szakasz hat hónap elméleti képzést és kétszer három hónap szakmai gyakorlatot tartalmaz, amelyet a tanulók a rendőri szerveknél töltenek el. A gyakorlatok közül az egyik három hónap közbiztonsági-készenléti rendőri, a másik bűnügyi tartalmú. Erre az évre az évfolyamot A és B csoportra osztják fel. Október elsején az A csoport szakmai gyakorlatra indul, a B csoport az iskolában tanul. Negyedévente váltanak, mindig a másodévesek fele tartózkodik bent. A harmadik tanulmányi szakasz szintén tizenkét hónapos. Kiegészítő, elmélyítő tanulmányokat folytatnak, elkészítik a szakdolgozatot, lezárul a záróvizsga. A harmadik évben az állományt két szakirányra (közbiztonság és bűnügy) bontják, két modul, a 13. és 15. feldolgozásánál.

Moduláris felkészítés

A képzés rendszerét, tartalmát a „modulkézikönyv”⁶ tartalmazza. Programjuk a három év alatt a tananyag feldolgozásához 5400 órát ír elő, amelyből 900 óra szakmai gyakorlat, 2095 kontakt- és 2405 óra egyéni tanulás, önképzés. A moduláris képzés sajátos megoldásokat is eredményez. A rendszerben nincs vizsgaidőszak, viszont magas az egyes modulokhoz kapcsolódó önképzési óraszám. A kreditpontokat is a modulokhoz számolják, melyeken belül többfajta tantárgy és kapcsolódó tanszék jut szerephez. Belső szerkezetét nézve egy modul bevezető foglalkozással kezdődik, majd a nagy szakmai egységek oktatása folyik – kriminalisztika, bűnügy stb. –, zárásként pedig egy nagyobb gyakorlati blokk, esettanulmány elkészítése, gyakorlati feladat végrehajtása történik,

5 Prüfungs- und Studiensatzung für den Bachelorstudiengang Polizeivollzugsdienst an der Polizeiakademie Niedersachsen.

6 Modulhandbuch Bachelorstudiengang „Polizeivollzugsdienst (B.A.)”

az egyes tanszékek, oktatók együttműködő részvételével. A modult azonnali szóbeli vagy írásbeli vizsga zárja. A számonkérés komplex és nem tantárgyak szerinti. Az első tanulmányi szakaszt, azaz az első tanévet hat modul képezi. Az oktatást nem a szemeszterek, hanem a tanévek (tanulmányi szakaszok) szerint tervezik, a vizsgák így nem a félévek végére halmozódnak fel.

Szakmai specializáció

A két szakmai specializációt a 13. és a 15. modul anyaga tartalmazza. A közrendvédelmi, illetve bűnügyi felkészítés egymással párhuzamosan fut az adott órákban. Érdekes ezek felépítése. A hallgatók egyharmada kerül a bűnügyi specializációhoz.

– A 13. modul tíz kreditpont értékben 400 tanóra (150 kontakt- és 250 óra egyéni tanulás). Szóbeli vizsgával zárul. A modul keretében öt nagy szakterületi téma feldolgozására kerül sor, ezt szeminárium és gyakorlat követi 87 órában (37 kontakt- és 50 óra egyéni tanulás), majd egy szóbeli vizsga 11 óra egyéni tanulással.

– A 15. modul hatkredites, 240 tanórával (103 kontakt- és 137 óra egyéni tanulással). Vizsgával zárul. A modul belsejében található a bevezetés (két tanóra), az elméleti tudásanyag feldolgozása 200 óra (80 kontakt- és 120 óra egyéni tanulás), valamint egy esetfeldolgozás 37 óra (20 kontakt és 17 óra önképzés) alatt történik, s a modult végül egy egyórás kollokvium zárja.

A szakmai specializáció tehát a két modulban tizenhat kreditponttal és 640 tanórával valósul meg, de a specializációhoz még egyéb területekről – szakdolgozat stb. – is számolhatunk pontokat.

A szakdolgozat

A szakdolgozat kilenc kreditpontos. Elvárás, hogy egy rendészeti témát önállóan, tudományos megközelítéssel, módszerekkel dolgozzanak fel, és eredményeiket képesek legyenek érvekkel, retorikai eszközök alkalmazásával megvédeni. Számomra szimpatikus, hogy 16 kontaktóra és 24 óra egyéni tanulás biztosított felkészítésként az ilyen jellegű írásművek kidolgozására, valamint 320 óra egyéni tanulást tesznek lehetővé a kidolgozásra. A szakdolgozat elkészítésének előfeltétele az 1–11. modul teljesítése.

Nemzetközi rendőri tevékenység

A 14. modul viseli ezt a címet, és már több német rendőri iskolánál találkoztam ilyen szabványmegoldással. Részben választható területek is szerepelnek itt. Hat kreditponttal, 240 órában dolgoznak fel különböző témákat. Tartalmaz:

- egy 46 órás oktatást a bűnüldözés nemzetközi helyzetéről, feladatairól, jogi vonatkozásairól;
- egy 100 órás választható blokk három lehetőséget kínál: külföldi hospitációt, egy szaknyelvi kurzust vagy egy projekt kidolgozásában való részvételt (a külföldi

szakmai út tekintetében általában a közelsége miatt Hollandia, Lengyelország, az Egyesült Királyság, Csehország és Magyarország jön számításba);

- a 32 órás következő blokk interkulturális felkészítés, más népek szokásainak és kultúrájának megismerése, koncentrálna a németországi kisebbségekre;
- egy 40 órás, úgynevezett „nemzetközi hét” egészíti ki a modult, utóbbi alprogram az uniós szintű nemzetközi együttműködést dolgozza fel, kizárólag előadások formájában, s sok külföldi előadót hívnak meg rá.

A felkészítést kollokvium zárja. A nyelvi felkészítésnél az angol nyelvre koncentrálnak. Tekintettel arra, hogy a legtöbb hallgató már legalább nyolc év angolnyelv-tanulást követően, s nyelvvizsgálóval érkezik a főiskolára, nem jelent gondot a szakszöveg feldolgozása. Elvárás, hogy legyenek képesek a rendőri akciók során menekültekkel, migránsokkal ezen a nyelven megértetni magukat. A képzési program egyéb nyelvi felkészítést nem tartalmaz.

Fizikai felkészítés

Két modulban és a szakmai gyakorlaton belül is jelentkezik.

- Az 5. modul az első tanéven belül csak ezt szolgálja. Öt kreditpontos, 90 kontakt- és 110 óra egyéni felkészülés alkotja. A tananyag belső tartalmát sportelméleti előadások képezik, edzési módszerek megismerésével, az egészség és a sport kapcsolatának feldolgozásával. A gyakorlati foglalkozások – mint úszás különböző úszásnemekben, futások és ugrások, „kis és nagy sportjátékok”, gyorsasági gyakorlatok, sporteszközök használata, akadálypálya leküzdése – összesen hatórás teljesítményvizsgálóval végződnek.

A 16. modul második blokkja szintén tartalmaz fizikai felkészítést 64 kontakt-órán és 84 óra önképzéssel. Itt kiemelt fontosságú az úszásoktatás, a folyamatos úszás 1000 méteren és a vízből mentés, merülés. Teljesítményértékelés zárja a felkészítést.

Rendőri gyakorlat

Ezt a megnevezést viseli a 10-es és a 16-os számú modul. Anyaguk keretében rendőrségi típushelyzeteket dolgoznak fel a kriminalisztika, bűnügy, közrendvédelem, közlekedésrendészet területéről elméleti és gyakorlati módszerekkel. Ilyen a helyszíni szemle végrehajtása, tevékenység közlekedési balesetek esetén, technikai eszközök és lőfegyverek használata. Érdekes módon ezekhez a modulokhoz is tartozik fizikai felkészítés. A számonkérés teljesítményértékeléssel, gyakorlati vizsgálóval történik.

Szakmai gyakorlat

A kétszer-három hónapos időszakot a nálunk megszokott rendszertől részben eltérően alakítják. A hallgatók lényegesen szorosabb ellenőrzés alatt állnak. Ezeket a napokat

használják fel a rendőrségi technika megismerésére, kezelésének elsajátítására. Az iskola nem rendelkezik lőtérrel, jelenleg szervezik a lövészeteket. A szakmai gyakorlaton belül központilag vezetett foglalkozások is helyet kapnak, mint a lövészetek, önvédelmi felkészítés, kötelékkiképzés, bírósági tárgyalás megtekintése stb. A gyakorlat jellegétől függően a hallgatók részt vesznek a bűnügyi helyszínen folytatott munkában, személyek őrizetbe vételében, házkutatásban, szak esetek feldolgozásában, a vizsgálati munkában.

Az alsó-szász rendőrség továbbképzése

A tartományi rendőrség tervezett éves továbbképzése is a főiskolához kapcsolódik. Erre a célra külön munkacsoporttal rendelkeznek, és saját, illetve külső oktatók bevonásával hajtják végre. A következő évre tervezett továbbképzéseket, tanfolyamokat, melyek néhány naptól több hétig is tarthatnak, a rendőrséggel egyeztetve, az őszi elején kiadványban jelentetik meg. December végéig összeállnak a jelentkezések a kapitányságokról. Törlik azokat a témákat, amelyekre nem volt elég beiskolázás, és véglegesítik az éves programot. Nyilvánvalóan megfelelően erős apparátusra van szükség a kapcsolat-tartáshoz, a szállás, étkezés, technikai igény és az oktatói állomány leszerzéséhez. Több ezer hivatásos mozgásáról van szó. A tanári kar egy részét mind a továbbképzésbe, mind az alapképzésbe bevonják. Korábban a rendőrségi továbbképzés több szervezet alá tartozott. 2012-ben a főiskola összesen 330 különböző fajtájú és időtartamú felkészítéséből 700-at rendeztek meg, melyeken 9300 fő vett részt. A körülbelül 22 000 fős rendőrségi állományból évente 11 000-re terveznek valamilyen továbbképzési formát. A fő nehézséget az egész rendezvénysorozat leszerzése jelenti. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a rendszeresített tanári állomány 140 fő, míg az intézmény létszáma 340 fő. A külsős előadók részére egy 45 perces óráért 20–30 eurót fizetnek.

Mesterképzés

Az egyetemi felkészítést részleteiben nem tanulmányoztam, egy foglalkozást tartottam a hallgatóknak, és beszélgettem velük, valamint az oktatást szervezőkkel. A kétéves „rendőrmenedzser” megnevezésű nappali felkészítés a münsteri Német Rendőrség Főiskolája elnevezésű tanintézmény égisze alatt folyik. Az első tanévet decentralizáltan, általában két-három tartomány első évfolyamos hallgatóit összevonva szervezik. Nienburgban Alsó-Szászország és Sachsen Anhalt dolgozik össze, az éves hallgatói létszám 10–20 fő között mozog.

Összefoglalható tapasztalatok

- A több tanintézetből álló és több telephelyen tevékenykedő intézmény sikeres akkreditációt hajtott végre, és eredményesen működik.
- Az iskola az önálló tiszthelyettesi képzés megszűnésével egy hároméves (bachelor) felkészítés keretében együttesen közvetíti a tiszthelyettesi és a tisztképzést.

zés tananyagát. Módosítva a korábbi képzési célt, ez tulajdonképpen a megelőző tiszthelyettesi induló munkakörre és a tiszti pályára egyaránt kvalifikál, általa további tanulmányok nélkül lehet előrelépni valamennyi beosztott tiszti munkakörbe.

- A megszerzett diploma főtiszti rendfokozat elérésére és az ahhoz kötött munkakörök betöltésére nem jogosít fel. Ehhez külön szakmai egyetemi végzettség szükséges, amely Münsterben szerezhető meg.
- A kétéves szakmai egyetemi felkészítés első évét oktatják két tartomány hallgatói részére. Ehhez az iskola egyetemi képzésre kvalifikált oktatókkal rendelkezik.
- A szakmai gyakorlat legalább duplája a magyarországi rendszernek (hat hónap).
- A próbaidős vagy „visszahívható” jogi státuszban lévő hallgatók kedvezőbb körülmények között végezhetik a gyakorlati tevékenységet, rendőr egyenruhát viselhetnek, löfegyverrel szolgálatot láthatnak el, irányítás mellett részleges rendészeti tevékenységeket végezhetnek. Nem mellesleg illetményjuttatásaik is magasabbak a polgári főiskolák hallgatóiénál.
- Az egy képzési profilú, önálló tanintézet a belügyminiszterhez kapcsolva szakmailag és irányítás szempontjából is közelebb áll a tartomány rendőrségéhez, könnyebb számára a kapcsolattartás, az ügyintézés.
- A főiskola egyben a rendőrség továbbképző központja is.
- A moduláris képzés az ahhoz kapcsolódó módszerekkel, szervezési megoldásokkal az oktatott tantárgyak kombinatív, egymást szorosabban támogató alkalmazását teszi lehetővé. Sajátosak a tantárgyak fölött álló modulzáró vizsgák.
- A szakdolgozatnak lényegesen nagyobb szerepet tulajdonítanak a nálunk érvényesülőnél, és elkészítésére több időt biztosítanak.

IRODALOMJEGYZÉK

Az alsó-szász rendőrség szervezete. Forrás: www.polizei.niedersachsen.de/wir_ueber_uns/organisation/die-polizei-niedersachsen-1394.html

Gesetz zur Neuordnung der Ausbildung für den gehobenen nichttechnischen Verwaltungsdienst in Niedersachsen, vom 13. September 2007. In: *Niedersächsisches Gesetz- und Verordnungsblatt*, 61. Jahrgang, Nr. 28.

Jahresbericht 2007–2008, Polizeiakademie Niedersachsen.

Modulhandbuch Bachelorstudiengang „Polizeivollzugsdienst (B.A.)”.

Personalentwicklungskonzept für die Polizeiakademie Niedersachsen.

Polizei Niedersachsen. (Az alsó-szász rendőrség állománytoborzó kiadványa.)

Polizeiakademie Niedersachsen, Informationen für Studierende.

Prüfungs- und Studiensatzung für den Bachelorstudiengang Polizeivollzugsdienst an der Polizeiakademie Niedersachsen. In: *Niedersächsisches Ministerialblatt*, 62. (67.) Jahrgang, Nr. 29.

Sallai János (2000): Csúcsvezető-képzés Münsterben. In: *Magyar Rendészet*, 1. évf. 5–6. sz. 127–135.

Szabó Andrea (2012): *A németországi rendészeti felsőoktatásról*. PhD-tanulmányok 11. Pécs, PTE

Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája.

Tartományi bűnügyi statisztika. Forrás: www.lka.polizei-nds.de/statistik/polizeiliche-kriminalstatistik-des-landes-niedersachsen-fuer-das-jahr-2010-621.html

FÜGGELÉK

Az első tanév felépítése

Modul	Kredit	Óraszám	Vizsga
M1 Szakmai és tanulmányi alapismeretek	9	360 K: 176 Et: 184	Beszámoló
M2 Bűnügyi alapismeretek	6	240 K: 90 Et: 150	Írásbeli, 180 perc
M3 Jogi alapismeretek	20	800 K: 360 Et: 440	Két írásbeli, 2x180 perc
M4 Közbiztonsági alapismeretek	10	400 K: 155 Et: 245	Írásbeli, 240 perc
M5 Rendőrségi típushelyzetek	10	400 K: 370 Et: 30	Átfogó szakmai vizsga, teljesítményértékelések
M6 Fizikai felkészítés	5	200 K: 90 Et: 110	Teljesítményértékelések
Első tanév	60	2400 K: 1241 Et: 1159	

K = Kontaktóra, Et = Egyéni tanulás

A második tanév felépítése

Modul	Kredit	Óraszám	Vizsga
M7 Közrendvédelmi szakmai gyakorlat	15	600 K: 600	Szóbeli
M8 Bűnügyi ismeretek elmélyítése	12	480 K: 209 Et: 271	Házi dolgozat
M9 Közrendvédelmi ismeretek elmélyítése	12	480 K: 200 Et: 280	Írásbeli, 120 perc
M10 Rendőri gyakorlat	6	240 K: 188 Et: 52	Teljesítményértékelés
M11 Bűnügyi szakmai gyakorlat	15	600 K: 600	Szóbeli
Második tanév	60	2400 K: 1797 Et: 603	

K = Kontaktóra, Et = Egyéni tanulás

A harmadik tanév felépítése

Modul	Kredit	Óraszám	Vizsga
M 12 Ismeretek elmélyítése, közrend, bűnügy	17	680 K: 296 Et: 384	Írásbeli, 180 perc
M 13 Specializáció, közrend, bűnügy	10	400 K: 150 Et: 250	Szóbeli
M 14 Nemzetközi rendőri tevékenység	10	240 K: 68 Et: 172	Kollokvium
M 15 Kötelezően választható, közrend, bűnügy	6	240 K: 103 Et: 137	Kollokvium
M 16 Rendőri gyakorlatok (2)	6	480 K: 322 Et: 158	Teljesítményértékelések

Szakdolgozat	9	360 K: 16 Et: 344	Védés
Záróvizsga			Szóbeli
Harmadik tanév	60	2400 K: 955 Et: 1445	

K = Kontaktóra, Et = Egyéni tanulás

SUMMARY

Polizeilicher Studiengang in Niedersachsen

FÓRIZS Sándor

Der Artikel gehört zu einer Serie der Veröffentlichungen, die die polizeilichen Studiengänge in der Europäischen Union und die Hochschulen darstellen. Polizeiliche Ausbildung ist Ländersache in Deutschland und die meisten Länder haben eigene Einrichtungen für diese Zwecke. Die Polizeiakademie Niedersachsen, Standort Nienburg, ist eine akkreditierte Hochschule in spezieller Lage. Das Land hat keine Vollzugsbeamten im mittleren Dienst. Der Bachelorstudiengang ist Studierenden vorbehalten, die nach den beamtenrechtlichen Vorschriften und den Einstellungsrichtlinien unter Berufung in das Beamtenverhältnis auf Widerruf in den Vorbereitungsdienst des Polizeivollzugsdienstes Laufbahngruppe 2.1. Einstiegsamt eingestellt werden. Der Artikel stellt die wichtigsten Dokumente, das Modulhandbuch Bachelorstudiengang „Polizeivollzugsdienst“, die Methoden und die Struktur der Ausbildung vor.